

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

didaktický test

Testový sešit obsahuje 50 úloh.

Na řešení úloh máte 90 minut.

Odpovědi pište do záznamového archu.

Poznámky si můžete dělat do testového sešitu.

U každé části je uveden počet bodů za správnou odpověď:

1 b. = jeden bod za správnou odpověď, za nesprávnou odpověď žádný bod;

2 b. = dva body za správnou odpověď, za nesprávnou odpověď žádný bod;

3 b. = tři body za správnou odpověď, za nesprávnou odpověď žádný bod;

max. 2 b. = dva body za všechny správné odpovědi, jeden bod za tři správné odpovědi, žádný bod za dvě a méně správných odpovědí;

max. 3 b. = tři body za všechna správná přiřazení, dva body za tři správná přiřazení, jeden bod za dvě správná přiřazení, žádný bod za jedno nebo žádné správné přiřazení.

U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.

Pokyny pro vyplňování záznamového archu

- Nejdříve nalepte podle pokynů zadavatele na vyznačené místo v záznamovém archu identifikační štítek s čárovým kódem.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném poli záznamového archu.

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zbarvěte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.
- Odpovědi na otevřené úlohy pište čitelně do vyznačených oblastí v záznamovém archu.

- Do barevných polí nic nevpisujte.
- Pište modrou nebo černou propisovací tužkou.

Zadání neotvírejte, počkejte na pokyn!

Úloha 1**1 b.**

Ve kterém z následujících úryvků je chyba v interpunkci?

- A) Budovu arény chce loterijní společnost splácet z výnosů vlastního podnikání, především z výtěžku nové sázkové hry.
 - B) Činovníci nejprve tvrdili, že si Japonci přáli Prahu, čerstvá verze hovoří o tom, že jim hostitelé chtěli ušetřit další cestování.
 - C) Kromě hokejových genů, které nejspíš zdědil po otci Zdeňkovi, jenž sám hokej hrál, mu zůstala i láska k české kuchyni.
 - D) Mizerně hrající reprezentanti, experimentující trenér nakonec i funkcionáři tak jasně dali najevo své priority.
-

Úloha 2**1 b.**

Který z následujících novinových titulků obsahuje jazykový nedostatek?

- A) Díky ministerstvu nejsou vakcíny proti chřipce
 - B) Na dvě otázky mají úředníci přesně opačný názor
 - C) Organizace advokátů se plně shoduje s mnoha odborníky
 - D) Vyšetřující úřady mají signály o ohrožení policistů a žalobců
-

Úloha 3**2 b.**

Ve kterém z následujících úryvků se nejvíce projevuje významová dvojnásobnost?

- A) Beaumarchais tehdy dostal dopis podepsaný osobně králem Ludvíkem XVI., kterým mu sdělil, že jeho komedie nesmí být uvedena na scénu ani šířena tiskem.
 - B) Tento muž stál po boku Ludvíka Napoleona během státního převratu a zavedl přísný dohled na veškerou uměleckou tvorbu.
 - C) Za stalinských dob byly kvůli pornografickému obsahu a náznakům homosexuality zakázány některé kresby Sergeje Ejzenštejna.
 - D) Zatímco dříve byla na index připisována pouze díla, která byla pokládána za nebezpečná, totalitní režimy dvacátého století na něj zařazovaly rovnou autory.
-

Úloha 4**2 b.**

Ve kterém z následujících úryvků je pravopisná chyba?

- A) Dokončíme výsadby trvalek a dvouletek, pokračujeme ve výsadbách cibulovin. Vysazujeme také do nádob cibuloviny pro zimní a časně jarní rychlení. Zakládáme nové živé ploty.
 - B) Jakmile jiřinky sežehne mráz, vybereme je. Ihned s příchodem mrazíků vybereme také hlíznaté begonie, šťavel, ixie a další letní cibuloviny. Veškeré citlivé rostliny přeneseme do prostor, kde nemrzne.
 - C) Přestože je již chladno, nezapomínáme na zálivku nových výsadeb. Nadále přiměřeně zaléváme také jehličnany a některé keře, aby si vytvořili potřebnou zásobu vláhy před zimou.
 - D) Velkým rostlinám, které budou zimovat v nádobách venku, dostatečně izolujeme kořenovou část. Nezapomeneme je podle potřeby podložit, aby se pod nimi nehromadila voda.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–8

Ve dnech 13.–17. března sněmování mladých českých spisovatelů na zámku v Dobříši.

První z mnoha toho druhu. Sněmík byl svolán už před únorovými událostmi, jeho úkolem byla smírná dohoda mezi spisovateli okruhu Kulturní rady a spisovateli Kulturní obce, ale události odňaly sněmu přes noc veškerý smysl a proměnily komunistické spisovatele v pány situace a skutečné hostitele, a ostatní v pouhé hosty, danou situací se jednání změnilo v politické vábení. Nebyl jsem na Dobříš už vůbec pozván, koneckonců jsem vskutku už nebyl „mladý spisovatel“, ale komunističtí spisovatelé se mohli účastnit a opravdu se dostavili v nejširším sboru až po staré mazáky, byli tu A. M. Píša, Pujmanová, Řezáč, Seifert, Závada, Majerová, Nezval, Biebl, pozváni byli a nemocí se omluvili Halas, Holan, Mukařovský. Na tu zvláštní, ale dobře pochopitelnou anomálii mého „nepozvání“ neupozornil nicméně nikdo, natož aby někdo protestoval, dokonce ani z mladých ne, pro staré i pro ty mladé byl jsem zkrátka tenkrát už odepsaný kazisvět.

(V. Černý, vzhledem k povaze úloh není uveden název díla)

Úloha 5

2 b.

Ke kterému z následujících útvarů patří nejspíše výchozí text?

- A) literární kritika
- B) odborná studie
- C) paměti
- D) recenze

Úloha 6

2 b.

Ve které době se odehrávaly události, o kterých se píše ve výchozím textu?

- A) v druhé polovině 30. let 20. století
- B) v první polovině 40. let 20. století
- C) v druhé polovině 40. let 20. století
- D) v první polovině 50. let 20. století

Úloha 7

2 b.

Který z následujících výrazů nejpřesněji vystihuje v daném kontextu význam slova *anomálie*?

- A) nutnost
- B) pravdivost
- C) událost
- D) zvláštnost

Úloha 8

2 b.

Který z následujících úseků výchozího textu vyjadřuje pomocí jazykově příznakového pojmenování ironický postoj vypravěče k líčeným událostem?

- A) aby někdo protestoval
- B) byla smírná dohoda
- C) nemocí se omluvili
- D) sněmík byl svolán

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9–12

Horwendil byl křesťan. Ctil Haralda Modrozubého, který tím, že přijal víru, vzal německému císaři jeho oblíbený důvod ke vpádu, totiž zábor pohanských území. Dějiny sestupovaly k Dánům na runových kamenech: na Haraldově kameni v Jellingu stálo: „Harald, jenž učinil z Dánů křesťany.“ Geruthu více dojímalo nápis, který v Jellingu zanechal Haraldův otec: „Král Gorm vztyčil tento památník své ženě Tyře, ozdobě Dánska.“ Ozdoba Dánska – Gorm uměl ocenit ženu, než přišel kříž a otupil dánského ducha. Křesťanská víra prohlubovala Horwendilův sklon k zasmušilosti, ale sotva vyplul s dlouhou lodí na nájezd, nedokázala přemoci starou válečnickou morálku extatického drancování nepodléhajícího ani pudu sebezáchovy. Všichni šeptali Kristovo jméno, ale v srdcích Dánové dosud uctívali Tyra, boha lovu, války a plodnosti. Urozená žena mohla očekávat úctu, ale pouze v malém kruhu, který domácí mír uzavírá kolem žen a dětí – nikoli už v nelítostných hájemstvích, kde se muži řídí hlasem krve a právem silnějšího.

(J. Updike, Gertruda a Claudius)

Úloha 9

2 b.

Který z následujících výrazů je svým významem nejbližší významu slova extatický?

- A) mimořádný
- B) nadšený
- C) stěžejní
- D) výstřední

Úloha 10

2 b.

Čím zdůvodňovali němečtí panovníci válečné výpravy na sever v dobách před vyprávěným příběhem?

- A) kulturní nadřazeností
- B) nedostatkem půdy
- C) šířením křesťanství
- D) získáváním zajatců

Úloha 11

2 b.

Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se uplatňuje personifikace?

- A) Dějiny sestupovaly k Dánům na runových kamenech
- B) Král Gorm vztyčil tento památník své ženě
- C) Urozená žena mohla očekávat úctu
- D) Všichni šeptali Kristovo jméno

Úloha 12

2 b.

Která z následujících Horwendilových vlastností je podle názoru vypravěče posilována křesťanstvím?

- A) krvelačnost
- B) nebojácnost
- C) pobožnost
- D) zachmuřenost

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 13

V některých větách se vyskytují slova, která sice vypadají jako podmět, ale podmětem nejsou. Obvykle jde o částice vzniklé z osobních zájmen *on, ona, ono, oni*, ukazovacího *to*, stojícího na počátku věty. Např. ve větách ***** nemohou být podměty, protože slova *to* a *ono* nejsou zájmena (nezastupují jména).

(Vzhledem k povaze úlohy není uveden zdroj výchozího textu.)

Úloha 13

2 b.

Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) To je tam nevlídně! Ono se tam už zase blýská!
 - B) To má být co? Ono auto se mi tedy vůbec nelíbí.
 - C) To není nic nového! Je to ono, nebo ne?
 - D) To ti nesluší! Ono je to velmi nemoderní.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–15

Nemám potřebu se ironicky, až groteskně vypořádávat s něčím, co mi na tomhle světě jako jediné patří, to jest se svým časem, s tím, jak jsem ho prožil. Nemám náladu dělat si legraci z domovních důvěrníků. Což ale na druhou stranu třeba Petr Šabach umí mistrovsky, on je představitel tradiční tuzemské ***** linie. A zaplatť pámbu za něj, protože Šabacha Švandrlíkem nenahradíš.

(Právo 28. 4. 2004)

Úloha 14

2 b.

Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) durychovsko-demlovské
- B) halasovsko-holanovské
- C) jiráskovsko-holečkovské
- D) poláckovsko-bassovské

Úloha 15

2 b.

Na kterou z následujících otázek nejspíše odpovídá výchozí text?

- A) Řada současných autorů (Šabach, Vaněk-Úvalský, Dousková) se ráda vrací před rok 89 a většinou ironicky, až groteskně se s tou dobou vypořádává. Vy nejste nostalgický?
 - B) Téměř ve všech vašich prózách vystupují nějaké ženské postavy. Ale jako by jenom nakrátko pronikly do života vašeho hrdiny a zase ho rychle opouštěly. Proč?
 - C) Text knihy O rodičích a dětech je postaven na rozmluvě syna a otce. Zřejmě jste v téhle knize na sebe a na svého otce dost prozradil. Jak na to reagoval?
 - D) Vaše knižní alter ego jako by nepotkávalo lidi, ale nechávalo se jimi potkávat. V tom postoji není moc prostoru pro vůli, pro nějaký náprah... Nebo se mýlím?
-

Úloha 16

3 b.

Seřadte jednotlivé úryvky podle doby jejich pravděpodobného vzniku od nejstaršího po nejmladší:

- A) Básníci příliš unavení
píjí a kouří cigarety
a v loktech lhostejných žen pění
subtilní verše zhnusení.
- A imperátor posvěcený
polibkem božským Apollóna
v centových botách šlape Múzám
na bosé nohy mramorné.
- B) Čechové viery pravé,
poželejte bezprávie,
kteréž se děje nyní
svaté cirkvi římské
- od toho Rokycana
čertového satana,
odřezance Istivého
od kostela římského
s svými šibalníky.
- C) Tenkrát byl jeden strom, strom chuluppu,
jenž na břehu svatého Eufratu zasazen byl.
Eufrat jej napájel vodou svou.
Z kořene jej vyvrátil jižní vítr, zlomil mu větve
a na svých vodách jej unášel Eufrat.
Já, paní, na příkaz Anův se přiblížila,
na příkaz Enlilův se přiblížila,
svou rukou jsem strom uchopila a do Uruku odnesla,
do krásné zahrady svaté Inanny jsem jej odnesla.
- D) Za růžového večera
pod dubem sličná děva sedí,
se skály v břehu jezera
daleko přes jezero hledí.
Tu se jí modro k nohám vine,
dále zeleně zakvítá.
Vždy zeleněji prosvítá,
až v dálce v bledé jasno splyne.
-

Úloha 17**3 b.**

Seřadte jednotlivé úryvky za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- A) A oni jí řekli, mlčte, ta už není vaše... tak ji zbili a pak ji nemohli dostat z vejtržku dolů, bylo to hodně z kopce...
- B) Byl tam takovej schůdek, jen takovej nizounkej schůdek a ona se ho bála a ten jeden krok ne a ne udělat. Pro pána Boha, ty ji tak bili, tak ji tloukli...
- C) Nosila jsem pak Lasičce tajně do kolchozní stáje naše dobrý seno, na přilepšenou, než se otelí. Oni ani nevěděli, co taková kráva s telátkem potřebuje...
- D) Říkali tomu družstvo vyššího typu nebo jak, sváděli dobytek. Ta naše kravka, Lasička jsme jí říkali, byla poprvé březí, když ji vyváděli, zastavila se před vraty maštale a nechtěla dál.
- E) Tatínek u toho našťestí nebyl, nevím, jak by se s tím srovnal, ale maminka na ně vyběhla, nebijte tu naši kravku.

(J. Hájíček, Selský baroko, upraveno)

Úloha 18**max. 3 b.**

Přiřadte k jednotlivým úryvkům zdroj jejich převzetí:

- 18.1 Jery zanikaly v češtině i ostatních slovanských jazycích proto, že došlo v důsledku krácení dlouhých samohlásek k obnovení protikladu dlouhá – krátká u samohlásek. Tento protiklad byl ve většině slovanských jazyků ještě posílen po provedeném stahování. Jery neměly k sobě odpovídající dlouhé samohlásky, dostaly se tak mimo korelaci dlouhá – krátká a byly postupně likvidovány.
 - 18.2 Koncem 19. stol. vznikly také na území carského Ruska dvě významné jazykovědné školy (kazaňská a moskevská), které sice v dílčích otázkách dospěly k různým teoriím, avšak v jejich celkovém zaměření najdeme mnoho společných rysů. Značně se lišily od tehdy převládajícího mladogramatického směru a na některé z jejich myšlenek později navázal zakladatel lingvistického strukturalismu Ferdinand de Saussure.
 - 18.3 Synonymní prostředky lexikální, bohatství tvarových a syntaktických forem češtiny, tedy existence variantních a současně konkurenčních prostředků umožňují jejich slohové rozlišení. Za variantní pokládáme takové prostředky, které mají stejný sémantický a gramatický význam, nemusejí však být totožné z hlediska stylového, z hlediska expresivity apod.
 - 18.4 Vlastním smyslem vícevrstevného popisu zvukové formy jazyka je zachycení různých druhů vazeb, které vznikají jako důsledek uplatnění segmentů v konkrétních znakových jednotkách. Způsob, jak se segmenty mohou např. navzájem zastupovat, ovlivňuje jejich stabilitu v povědomí uživatele jazyka i intuitivní hodnocení „podobnosti“ nebo „příbuznosti“ mezi segmenty.
- A) Dějiny lingvistiky
 - B) Fonetika a fonologie češtiny
 - C) Historická mluvnice češtiny
 - D) Nauka o slovní zásobě
 - E) Slovník spisovné češtiny
 - F) Stylistika současné češtiny
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 19

Mezi společné znaky skupiny českých nářečí v užším smyslu patří změna *ý* (a částečně *í*) na *ej*, *ú* na *ou*, *ej* na *aj*. Za staré *ý* (*í*) je v hanácké skupině *é*, za staré *ú* je *ó*. V moravskoslovenské nářeční skupině jsou zachovány původní *ý* (*í*), *ú* a *aj*. Stejně tak tomu je v lašských nářečích, pouze se ztratila délka samohlásek.

Úloha 19

max. 3 b.

Na základě výchozího textu přiřadte ke každé z uvedených nářečních skupin slovní spojení, které je pro ni charakteristické:

- 19.1 česká nářečí v užším smyslu
- 19.2 hanácká nářečí
- 19.3 lašská nářečí
- 19.4 moravskoslovenská nářečí

- A) móka ze mléna
 - B) moka ze mlyna
 - C) mouka ze mlejna
 - D) muka ze mlyna
 - E) múka ze mlýna
-

Úloha 20

max. 2 b.

Přiřadte k jednotlivým úryvkům odpovídající funkční styl:

- 20.1 No a tak to prostě bylo o tom, že mě vyloženě, že se prostě po mně chce, abych to podepsal. Až na to, že on nepodepsal celou smlouvu, že jo. To jsem mu potom řek. Já jsem mu otevřeně říkal, že s tím teda ten problém mám. To první, to byla totiž jako normální dohoda. Jakože mi ji dávaj. To mě vlastně nejdřív nutili podepsat.
- 20.2 Pravidla uvádějí mezi typy vlastních jmen také pojmenování dokumentů; v příkladech nalézáme *Dekret kutnohorský*, *Zlatá bula sicilská*, *Listina základních práv a svobod*. Z těchto příkladů je patrné, že jde o pojmenování skutečně jedinečných dokumentů. Názvy jako *dohoda o provedení práce*, *osvědčení o technické způsobilosti výrobku*, *záruční list* a mnohé další však označují pouze druh písemnosti; chápeme je proto jako obecné, a měli bychom je psát s písmenem malým.
- 20.3 V odpovědi na váš dotaz uvádíme:
K dědici neznámému nebo k dědici neznámého pobytu, který byl o svém dědickém právu vyrozuměn vyhláškou soudu a který v určené lhůtě nedal o sobě vědět, se při projednávání dědictví nepřihlíží. Jeho opatrovník nemůže prohlášení o odmítnutí či neodmítnutí dědictví učinit.

- A) administrativní
 - B) odborný
 - C) prostěsdělovací
 - D) publicistický
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 21

Hlaváčkova obrazotvornost je živelná, bezprostřední, melancholická i rozmarná a plodí velkorysé symboly, zhušťující ovzduší děsu, úzkosti, hrůzy. Hlaváček dovedl dát první po Máchovi českému básnickému jazyku absolutní hudebnost, hlubokou melodiku [...]

(Vítězslav Nezval, Moderní básnické směry)

Úloha 21

2 b.

Který z následujících básnických textů nejvíce odpovídá výchozímu textu, a napsal ho tedy nejspíše Hlaváček?

- A) Již mrtvo vše, již mrtvo vše, kraj ani nezavzdychá –
a marno vše, a marno vše – ten tam je vzdor a pýcha,
ryk msty již nikdy nezazní zde do mrtvého ticha.
 - B) Rež, rež, šeredná rež roste, rež
na poli otců mých. Střebovský mlýn
zní řečí cizinců. V rozběhlý klín
pýchy a bohatství padla má rež.
 - C) Tvář si létům zvyká
jako krokům tráva,
z dlouhých cest jak z vlasů tma vás vyčesává.
S vášní hudebníka
probírám se vámi
a hvězdy se chvějí jak prach pod strunami.
 - D) Z štěpů, jež kol cesty stály,
květy v tvář jí napadaly;
na barvítku kolem čela
zabzučela bludná včela;
my ji nesli, druzí pěli,
od hřbitova zvony zněly.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 22

Ten vůz musí okamžitě pryč, to dá rozum. Maminka si do něj nikdy nesedne. Mě a brácha Carltona vezme otec na jedinou vyjížďku. Carlton je na vrcholu blaha. Zato já pocituju značnou skepsi.

(M. Cunningham, Domov na konci světa)

Úloha 22

2 b.

Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje vypravěče výchozího textu?

Vypravěč je:

- A) autor vzpomínající na dávné události.
 - B) postava přímo se účastnící příběhu.
 - C) vedlejší postava vyprávějící příběh Carltona.
 - D) vševědoucí, stojí nad vyprávěným příběhem.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 23–24

Počátečtí policisté šetří případ odcizení dvounápravového přívěsného vozíku. K jeho odcizení došlo z 28. září na 29. září letošního roku. Vozík byl zaparkován z volně přístupné zahrady u domu. Způsobená škoda činí 30 000 korun.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není uveden zdroj výchozího textu.)

Úloha 23

2 b.

Která z následujících úprav odstraňuje významovou chybu ve výchozím textu?

- A) místo *přístupné* má být *nepřístupné*
- B) místo *přívěsného* má být *závěsného*
- C) místo *zaparkován* má být *odcizen*
- D) místo *způsobená* má být *zhodnocená*

Úloha 24

2 b.

Jak se nejspíše nazývá obec, jejíž policisté případ vyšetřují?

- A) Počátev
 - B) Počátkov
 - C) Počátkovice
 - D) Počátky
-

Úloha 25

max. 2 b.

Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána jazykově správně (ANO), či nikoli (NE):

- 25.1 Mohl by ses na tu knihu podívat?
 - 25.2 Opustili byste laskavě tuto místnost?
 - 25.3 Podala by jsi mi tu tužku ze stolu?
 - 25.4 To by jste byli schopni nám udělat?
-

Úloha 26

max. 2 b.

Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána jazykově správně (ANO), či nikoli (NE):

- 26.1 Dvě třetiny Čechů považuje policejní zásah za příliš tvrdý.
 - 26.2 Jsem velmi sebevědomý na to, co jsem v této věci dokázal udělat.
 - 26.3 Před několika hodinami se vyjednavací vrátili s nepořízenou.
 - 26.4 Vzhledem k posunu veřejného mínění došlo ke změně strategie.
-

Úloha 27

max. 2 b.

Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána jazykově správně (ANO), či nikoli (NE):

- 27.1 Aktuální předpovědi počasí se nikterak neznepokojujme.
 - 27.2 Na Václavském náměstí se už zase chrastilo klíči.
 - 27.3 Přilehlé prostory zaplnily davy irských příznivců skupiny.
 - 27.4 Z nových účastníků nejvíce překvapili lotyšští umělci.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–30

O kočkobalce a příbuzných

Všichni pozorujeme, že náš jazyk zaplavuje množství novotvarů, někdy vtipných, jindy potvorných zkomolenin anglických slov. Novotvary pro nás zachycují pracovníci Ústavu pro jazyk český a teď právě vydali druhý díl obsáhlého slovníku ***** . Nabízejí tak čtení částečně děsivé a občas i zábavné. [...]

Jsou ve slovníku slova, jimž je možno přisoudit jepičí život. Jako třeba Děkujemák (tvůrce či stoupenec výzvy Děkujeme, odejděte!), zemanoid či zemanista (definován jako příznivec M. Zemana, českého politika), klausovatět (chovat se jako Klaus, český politik, prezident), oposmlouva (smlouva mezi zmíněnými politiky) či potterofil (jak tušíte, příznivec Harryho Pottera).

(Lidové noviny 21. 5. 2004, upraveno)

Úloha 28

2 b.

Který z následujících výrazů lze doplnit na vynechané místo (*****) tak, aby smysl výchozího textu zůstal zachován?

- A) dialektismů
- B) frazeologismů
- C) neologismů
- D) univerbismů

Úloha 29

2 b.

Jakým slovtvorným způsobem vzniklo slovo *potterofil*?

- A) odvozováním
- B) přenesením významu
- C) skládáním
- D) zkracováním

Úloha 30

2 b.

Napište, jaký význam má ve výchozím textu spojení *jepičí život*:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 31–32

Protože v Alexandřině téměř skácené knihovně skříni mezi odbornou námořní literaturou, případně obtížen břemeny detektivek, vyskytoval se určitě nějaký atlas, vidím ty dva, kterak se sklánějí nad italskou botou. „Samozřejmě Assisi. Ornieto taky. Florencii obejít nemůžeme.“ Vdova tedy přece jen nechce po botě sama, nýbrž společně s ním. Vdovec toho tolik ví. To všechno už viděl několikrát: „Můžeš mně ukazovat pak.“

(Vzhledem k povaze některých úloh není uveden zdroj výchozího textu.)

Úloha 31

2 b.

Napište, kdo pronáší úsek textu „*Samozřejmě Assisi. Ornieto taky. Florencii obejít nemůžeme.*“:

Úloha 32

2 b.

Napište název zeměpisného útvaru, k němuž odkazuje úsek textu *nechce po botě sama*:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 33–34

Léta devíťtistého šedesátého druhého,

jenž byl první rok po moru, byla velmi veliká suchota, neb celý ten rok žádný déšť nepršal ve všem knížetství českém. Voda labská i vhlavská byla se zkazila, pramenové přeschli, studnice vyschly, jezera vyprahly, takže netoliko hovada lesní, ale i lidé vody k pití míti nemohli. Listopadu pak měsíce den třetí napadl veliký sníh na českú zemi, takže lidé mnozí z příbytkuov svých vyjítí nemohli, zvěř lesní pro hlubokost sněhu žádná z svého místa se hnúti nemohla, dříví lesní i stromoví se lámalo, krovové mnozí i jiná stavení se bořila. Osmého dne, to jest jedenáctý den téhož měsíce, velmi náhlý přišel jih, že bylo z toho veliké rozvodnění, takže netoliko na potocích aneb na řekách, ale nejvíce na Labi až do moře vody lidem velikú činily škodu. Takové věci když se dály, rozkázal je kníže Boleslav pro budúcí pamět písaři svému pilně sepsati a v tajném místě písmo to mezi poklady knížecími položití.

(Vzhledem k povaze některých úloh není uveden zdroj výchozího textu.)

Úloha 33

2 b.

Určete co nejpřesněji literární žánr výchozího textu:

Úloha 34

2 b.

Napište, která jiná pohroma vedle rozmarů počasí dolehla v 60. letech 10. století na obyvatele Čech:

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 35

TEXT UMĚLECKÝ

Dodneška chodím do vody tak, jak mi radil: nejdřív ponořit zápěstí, pak si opláchnout podpaždí, potom chrstnout vodu na spánky a dozadu na krk... ach, ale nespěchat, hlavně nespěchat. Tak se člověk osvěží, ale jeho organismus neutrpí úhony. Osvěžený, s organismem bez utrpěné úhony se obrátí obličejem ke mně, zamává komicky na rozloučenou směrem, kde si myslí, že stojím, přepadne na záda a s roztaženými pažemi se dává unášet vodou. Ach, jak klidně se vznáší – pracuje, tak těžce pracuje, a pro koho, když ne pro mě? – až se pak obrátí na břicho, udělá pár neobratných temp, která ho nikam nedonesou – a začne se brodit zpátky na břeh. Jeho pevný trup, z něhož se řine voda, se leskne v posledních čistých šípech světla, které sem přes má ramena přilétají z dusného vnitrozemí státu New Jersey, kde já nemusím trávit léto.

A takových vzpomínek, jako je tahle, existuje víc, pane doktore. Mnohem víc. Ti lidi, o kterých mluvím, jsou moji rodiče.

(P. Roth, Portnoyův komplex)

TEXT ODBORNÝ

Každé vyprávění – ať je ústní nebo psané, ať zachycuje události ověřitelné nebo mytické, ať se jedná o příběh nebo prostý sled událostí v čase – předpokládá nejen (alespoň) jednoho vypravěče, ale také (alespoň) jednoho fiktivního adresáta, tj. někoho, ke komu se vypravěč obrací. Ve vyprávění – fikci, v povídce, v eposu, románu je vypravěč fiktivní bytost stejně jako jeho fiktivní adresát.

(G. Prince, Úvod do studia fiktivního adresáta, Česká literatura 4/1995)

Úloha 35

2 b.

Určete na základě odborného textu, kdo je ve výchozím textu fiktivním adresátem:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 36

„Tak jen dopředu, soudruzi,“ řekl vesele. „Místa je tu dost, já vás nesním.“

Horda u skříní se však nepohnula. Mezi důstojníkem a mužstvem zel nadále ten prázdný prostor jako propast. Před poručíkem dřepěl osamělý, absurdní voják Poslušný, vzorný voják se svazáckým odznakem na kapse uniformy. Nedůvěřují si. Potřebují sebedůvěru. Poručík Prouza znovu zaplála.

„Soudruzi, posuňte se blíž! Netlačte se tam do kouta!“ Chtěl jim říci něco povzbudivého, něco teplého, lidského.

(J. Škvorecký, Tankový prapor)

Úloha 36

2 b.

Vypište z výchozího textu vnitřní monolog:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 37–40

Zakladateli moderní evropské lyriky jsou pro Friedricha Rimbaud a Mallarmé. Na počátku byl ovšem Baudelaire – autor pojmu „modernost“. Styčné plochy mezi jejich poezií a tvorbou vrcholných představitelů evropské poezie ***** (García Lorca, T. S. Eliot, Apollinaire, Valéry, Eluard, Breton, Rilke, Benn aj.) jsou projevem společné „lyrické“ struktury. Jejich pochopení nám může usnadnit komunikaci s texty, které se tradičnímu „porozumění“ vzpírají.

Základní rysy moderní poetiky vymezuje autor pomocí výstižných, spíše však „obrazných“ pojmů: odosobnění, diktátorská fantazie, absolutní metafora, fragmentárnost, temnost, jazyková magie, mlčení, torzo, transcedence jazyka. I způsob kladení otázek a jejich zodpovídání, imaginativní analýzy a téměř dramatický styl dokazují, že se velkého tématu chopil velký mistr.

Vychází mj. z premisy, že „moderní básni nelze rozumět“.

(Lidové noviny 16. 7. 2005, upraveno)

Úloha 37

2 b.

Napište vlastní jméno, kterým lze nahradit slovo autor v první větě druhého odstavce tak, aby smysl výchozího textu zůstal zachován:

Úloha 38

2 b.

Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) osmdesátých let 20. století
- B) počátku dvacátých let 19. století
- C) posledních dvou dekád 18. století
- D) první poloviny 20. století

Úloha 39

2 b.

Ke kterému z následujících útvarů nejspíše patří výchozí text?

- A) fejeton
- B) recenze
- C) reportáž
- D) zpráva

Úloha 40

2 b.

Který z následujících výrazů nejlépe vystihuje význam slova *premise* ve výchozím textu?

- A) definice
- B) porozumění
- C) předpoklad
- D) uvědomění

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 41–44

Hle, země naše, ty, jež ležíš pod nebesy
jak žena kvetoucí pod zrádným závojem,
buď svato jméno tvé všem lidem pro vše časy,
přijď nám tvé království se všemi svými plesy,
nás ponoř v přívál svůj a zajmi sladkým snem.

Buď vůle tvá nám vším, jak ptáku je a hmyzu,
pokorné bylině i zpívající vodě,
jež z drobných pramenů chce míti veleproud;
tvá vůle prostup nás jak uhel žíla kyzu,
abychom žili s ní ve světlé, moudré shodě
a s jasnou hrdostí tvým rodem chtěli slout.

Jen silné učiň nás ve víře, v lásce k tobě,
a jak hvozd na jaře se obrodí náš rod;
v temnosvit života se pohrouží jak robě
pro sladkou zralostí již pukající plod.
Tak zlého zbavíš nás jak černé sněti klasy...

Ve jménu života i radosti i krásy.

(Vzhledem k povaze některých úloh není uveden zdroj výchozího textu, kráceno)

Úloha 41

2 b.

Který z následujících útvarů nejvíce připomíná výchozí text z hlediska výstavby a některých motivů?

- A) legendu
- B) modlitbu
- C) píseň
- D) žalozpěv

Úloha 42

2 b.

Která z následujících možností se často uplatňuje ve výchozím textu?

- A) antiteze
- B) přirovnání
- C) zkratka
- D) zvukomalba

Úloha 43

2 b.

Které z následujících motivů se ve výchozím textu uplatňují nejčastěji?

- A) antické
- B) historické
- C) milostné
- D) přírodní

Úloha 44

2 b.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje způsob utvoření výrazu *temnosvit*?

- A) gradace
- B) kontrast
- C) pointa
- D) zjemnění

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 45

Nevlastní přímá řeč

pojmem moderní stylistiky, řeč, která je předkládána jako projev postavy, avšak je reprodukována vypravěčem. Je variantou přímé řeči, od které se v písemném projevu liší jen tím, že je graficky nevyznačena (tj. neužívá uvozovek), a proto snadněji splývá s pásmem (textem) vypravěče.

(Slovník literární teorie)

Úloha 45

2 b.

Ve které z následujících možností se vyskytuje nevlastní přímá řeč definovaná ve výchozím textu?

- A) A hop, a už seděla v ušáku a začala příst a upředla velikou teplou deku, pod kterou není ani trochu zima, a pak četla ušáku noviny, četla je klidně potmě, protože tma kočce nevadí.
 - B) Byla jednou jedna černá kočka, nosila červenou mašličku, moc jí to slušelo a všechny židle jí říkaly, pojď si sednout ke mně, to bude pohodlí, uvidíš.
 - C) Pak se podíval do zrcadla, uši byly pryč, vypadal teď jako ostatní židle a měl z toho radost.
 - D) Židlí bylo v pokoji šest, byly kožené a měly krásně vyřezávané nohy, ale kočka měla ráda jenom jedno křeslo s velikánskýma ušima, kterému se říká ušák.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 46

Exponáty tam stály bez povšimnutí.

Úloha 46

2 b.

Kterým z následujících výrazů lze nejlépe nahradit podmět ve výchozím textu tak, aby byla zachována jazyková správnost?

- A) asistenti
 - B) děvčata
 - C) chemikové
 - D) posily
-

Úloha 47

2 b.

Ve které z následujících možností se nejmórazněji uplatňuje gradace?

- A) Jozu ani Žeňu nemůže vymazat ze svého života, stejně jako vymazala otce, přestože jsou stejně nežádoucí, ale má něč, co nemá nikdo jiný.
 - B) Kdyby se černota noci protrhla, a k tomu podle Helenčina proroctví vzhledem k lidským hříchům brzy dojde, všichni by oslepli.
 - C) Použila Honzových rad, pracovala s dechem, zvolňovala a zrychlovala tempo, jak bylo zapotřebí.
 - D) Zachvacuje ji úzkost, jež roste a roste, už je veliká jako Líza sama, už ji přerůstá, už naplňuje celý dům.
-

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 48

Žižkovský stadion navštívila na důležitý souboj týmů ze dna tabulky při návratu do tradičního nedělního dopoledního termínu slušná návštěva, ale sledovali spíše tuhý boj.

(Haló noviny 16. 2. 2004)

Úloha 48

2 b.

Která z následujících úprav výchozího textu nejlépe odstraňuje nedostatky v jeho výstavbě?

- A) Důležitý souboj týmů ze dna tabulky sledovala v obnoveném tradičním nedělním dopoledním termínu na žižkovském stadionu slušná návštěva. Více než pohledný fotbal byl k vidění tuhý boj.
 - B) S návratem do tradičního nedělního dopoledne se na Žižkovský stadion dostavila kvůli důležitému souboji týmů ze dna tabulky slušná návštěva, aby ale sledovali spíše tuhý boj než fotbalové lahůdky.
 - C) Spíše tuhý boj než cokoli jiného navštívila slušná návštěva ve znovunalezeném tradičním nedělním dopoledni žižkovského stadionu. Tuhý boj sledovali diváci v důležitém souboji týmů ze dna tabulky.
 - D) Žižkovský stadion zažil v obnovené premiéře tradičních nedělních dopoledních hracích časů při důležitém souboji týmů ze dna tabulky. Slušná návštěva viděla ale jen tuhý boj, žádný velký fotbal.
-

Úloha 49

1 b.

Ve kterém z následujících souvětí se nejvíce projevuje stylistická neobratnost?

- A) Hlavní olympijský stadión byl téměř zaplněn především při atletických nebo zápasnických soutěžích, které se také konaly venku.
 - B) Nejvíce se čeká od Romana Šebrleho, kterému navíc v sedmiboji bude chybět jeho největší soupeř Američan Pappas, který je po operaci ramene.
 - C) Typicky severská stavba z červených cihel a žuly, jejíž dvě věže s cimbuřím vytvářely dojem pevnosti, pojmula šedesát tisíc diváků.
 - D) Z loňského halového mistrovství světa v anglickém Birminghamu si přivezl český vícebojař bronz, tentokrát chce zlato.
-

Úloha 50

1 b.

Která z následujících výpovědí má charakter zdvořilé výzvy?

- A) Kdy se mi chystáš vrátit ty peníze?
 - B) Myslíš, že se vrátíš ještě dnes?
 - C) Nevíš, v kolik zavírají dnes na poště?
 - D) Podal bys mi tu modrou knihu?
-

KONEC TESTU
